

Islam

NAJEEB CENTRE

NEW! Choco Disc

Cornetto Sparks

FLIP & WIN!
SMS CODE: 92551
See full & America. Rise perform Live

Truck

Pioneers in Vehicle Tracking

0201 490300

McDonald's

PLAY PLACE

POP

Cuvinte: Jan Wilms, Foto: Philipp Wentz

Pakistanul a devenit un centru de interes nu numai datorită politicilor globale. Rivalitatea grupărilor, ierarhizarea societății și luptele pentru controlul politic sunt factorii care afectează constant stabilitatea națiunii.

Datorită statutului de singură putere nucleară islamică, Pakistanul deține cheia unei relații liniștite între Orient și Occident. Orașul-port Karachi este cea mai mare metropolă din țară, cu o populație de 160 de milioane de locuitori și, în prezent, cel mai potrivit loc pentru a lua pulsul realității. Jan Wilms și Philipp Wente au petrecut o săptămână în cod roșu de bombardament, la granița dintre sărăcie și lux, în bazaruri exotice și piețe futuriste, la MTV Pakistan și printre predicatori ai urii.

PERICOL DE MOARTE

Căldura lipicioasă a verii din Pakistan este încă suportabilă. Cu străzi prăfuite și aer poluat, peisajul de aici este mai clar și mai frumos decât în India, spun mândri șoferii de taxiuri. Cu siguranță, este mai periculos la Karachi decât la Mumbai, zicem noi. De curând, Pakistanul a fost catalogat de revista *Forbes* unul dintre cele mai periculoase locuri din lume, înainte de Congo, Somalia și Liban, și asta pentru că talibanii sunt stăpâni pe tot ce se petrece în provincia de la frontiera nord-vestică. Ei răspândesc teroarea, fac bombe și distrug progresul. În fiecare săptămână, trimit trupele morții în marile orașe cu o frecvență crescută. Asta s-a întâmplat și într-o zi de miercuri,

în martie, când un atac asupra unui liceu de marină din Lahore a provocat patru victime. Efectul: o săptămână turbulentă în Karachi sau o săptămână banală în Pakistan.

OMUL ORCHESTRĂ

În ziua următoare atacului, sute de copii au protestat în Karachi împotriva Danemarcei și a caricaturilor cu Mahomed, militând pentru un drept de bază al democrației: libertatea presei. Fiecare intersecție era împânzită de soldați și servicii secrete private, care au contribuit la

imaginea ușor înfiorătoare a zonei. Probabil, de vină sunt cagulele, armele, uniformele camuflate și camioanele Toyota HiLux. Vineri, exact după rugăciunea de prânz de la moschee, vocea Mullah-ului răsuna în urechile poporului: "Vestul reprezintă rădăcinile răului". Și Islamul este religia supremă. Nu e nimic nou aici, doar obișnuita propagandă. Surpriza a venit sâmbătă seara, când ni s-a arătat o nouă față a Pakistanului, despre care nu a scris nimeni nimic: stilul de viață al unui grup de oameni bogați. Îl vedem pe Wiqar Ali

Khan, model, gazda MTV Pakistan și director a numeroase alte stații de televiziune. La doar 37 de ani, este brand ambasador la Motorola și a fost imaginea Pepsi într-o campanie importantă. Chipul lui este omniprezent pe toate afișele mari, din centru și până la aeroport, și reprezintă garanția calității pentru Wateen, cea mai mare rețea de telecomunicații din Pakistan. Prin hedonismul show-ului său *Guru Style*, Khan este tocmai opusul bigoților care țin predici pe Peace TV, postul ideologiilor fundamentaliste. Datorită influenței

pashtunilor, educației britanice și pioșeniei islamice, este compatibil cu ambele lumi, cel puțin în ceea ce privește profesionalismul. Nu mai vorbim de integritatea care îl caracterizează mai mult decât pe orice altă personalitate din media pakistaneză.

IPHONE ȘI ISLAM

Partea colorată și dezvoltată a Pakistanului prezentat de Ali Khan se regăsește doar în orașele mari, cum ar fi Lahore, Islamabad și Karachi. Acest oraș-port, cu o populație care atinge 22 milioane de locuitori în timpul programului de lucru, este o comunitate cu zone defazectate, porturi murdare, gunoi și o centrală electrică pe plajă. În balanță stau clădirile victoriene din perioada coloniilor britanice, moscheele superbe și monumentele impunătoare. Iar când se pun în mișcare rișele, autobuzele supraaglomerate, mopederile și alte mijloace de locomotie, străzile arată ca niște vene care pulsează viață. Doar o pauză de Dude Patti, o băutură dulce din zahăr, lapte și frunze de ceai, poate fi refugiul din calea bancherilor, polițiștilor și comercianților agitați. Bazarurile din orașul vechi sunt centrul vieții pentru cei săraci, reprezentând, poate, cea mai mare platformă socială din lume. Cei 40 de euro pe care un locuitor îi are de cheltuială într-o lună trebuie investiți cu cap: pe ceai, condimente, sau vită și pasăre, care sunt tăiate când e soarele mai puternic. La

umbră, în cuști, își așteaptă cumpărătorii cocoși, bufnițe, papagali și alte vietăți. De exemplu, o maimuță speriată costă cam 80 \$. Aruncând o privire în vechiul port, întâlnești elita creativă a bătrânului Karachi. Se strâng pe o barcă, pentru "crabbing," o tradiție a locului, și vorbesc despre vremuri apuse și șanse viitoare. O mână de oameni s-au adunat și de data asta, iar dezvoltarea stă în barca lor, mai mult sau mai puțin. Doc Rafat a importat vinurile din Londra, a deschis primul magazin cu muzică din Karachi în 1980, a fondat

labelul Lips, iar acum manageriază Mast FM 103, cel mai popular post de radio rock din Pakistan. Ifrahim este managerul agenției de publicitate Manhattan și a lansat brandul Motorola în țară. Talha vine din Arabia Saudită și este în prezent manager la Ufone, a doua firmă de telecomunicații din țară. Irsad lucrează la Philipp Morris. Designerul Abdul Samad a învățat meserie de la Tommy Hilfiger în SUA, iar acum combină moda din marile capitale ale lumii cu influențele tradiționale din Sindh și Punjab. Nici Nasrullah nu lipsește: șeful poliției se ocupă cu integrarea unei baze de date a dosarelor penale într-un sistem computerizat, încercând astfel să reducă timpul acestor proceduri. Oamenii iubitori de BMW și Mercedes-Benz, iPhone și Microsoft, Adidas, Nike, Lacoste și Marlboro Silver și băutori de Johnny Walker sunt uniți de dorința de progres. Religia

lor este islamistă cu puternice accente externe, îmbogățite decunoașterea îndeaproape a valorilor occidentale. Când vine vorba de credință, tind să evidențieze punctele comune cu creștinismul, mai mult decât diferențele. Și în afară de credința în profetul Mahomed, îi unește și lupta cinstită pentru o piață largă de 160 de milioane de oameni. Cu toate acestea, majoritatea pakistanezilor sunt analfabeți și extrem de credincioși. Direcția pe care o urmăresc toate capetele luminate

este una singură: educația și civilizația vor ajuta la crearea unei societăți mai moderate și mai bine conturate, o comunitate a oamenilor din zonele Hindu Kush și Marea Arabiei.

CLUBBING CLANDESTIN

Odată cu bogăția, se arată și păcatele: când începe week-end-ul, lumea bună (și tânără) cumpără ecstasy și organizează petreceri sofisticate, la care sunt aduși DJ din Africa de Sud și Australia. Partea cea mai interesantă este că "nu există nici o regulă, pentru că oficialii nu știu ce se întâmplă de fapt", așa cum spune Faizan, VJ la MTV Pakistan. "Și dacă, totuși, spune cineva ceva, toți sunt venali." Și cei din clasa de mijloc se îmbracă frumos, își iau Toyotele și mănâncă la Pizza Hut sau McDonald's, iar duminica se relaxează pe plajele de la marginea orașului. Acolo, pe faleză, este locul de întâlnire al adolescenților îndrăgostiți, care nu au voie să locuiască împreună înainte de căsătorie. Pakistanul este o republică islamică, cu tot ce implică asta. Alcoolul și prostituția sunt interzise. Cluburile și discotecile la fel, pentru că atrag băutura și târfe. În ciuda faptului că triburile de pe subcontinent au fost odată foarte muzicale, islamismul a exclus muzica din viața publică. În moschee, singurul moment când se aude muzică este la nunta cuiva. Oricum, oamenii de rând, cu familii numeroase și grija zilei de mâine n-au timp de activități relaxante. Muncesc până la 20 de ore pe zi, fără vreo șansă reală de avansare. Cei mai norocoși dintre ei lucrează pentru cei înșăriți. Un bucătar de lux câștigă aproape 50 de euro pe lună, un șofer, 75, iar un majordom, disponibil 24 din 24, aproape 100 de euro pe lună.

BAYWATCH ȘI CORAN

Într-o zi de luni, am fost invitați de Ghazanfar Ali, directorul MTV și Indus Network, în reședința sa colonială. Cu Carlsberg rece și

WIQAR ALI KHAN

VJ KHAN

Din 2000, televiziunea independentă prin satelit a ajuns și în Pakistan. În 2006, MTV Pakistan și-a început transmisiunile. Wiqar Ali Khan a fost cofondator și VJ, iar acum se ocupă de dezvoltarea celei mai mari televiziuni digitale din țară. Este, fără îndoială, cel mai potrivit model pentru interpretarea modernă și cosmopolită a valorilor islamice. Autorul Jan Wilms și fotografatul Philipp Wente s-au întâlnit cu acest om ocupat din media, la Karachi, în martie 2008.

Wiqar Ali Khan este născut pe 16 ianuarie 1971, în provincia pakistaneză Swat. La vârsta de doi ani, s-a mutat cu părinții în Londra. A studiat Media și Sociologie la South Bank University, iar talentele de om de televiziune și producător i-au fost descoperite de BBC. În 1996, a câștigat concursul "Primul Supermodel Asiatic," participând astfel la campanii pentru Calvin Klein, Pepsi sau Microsoft. Din 2006, Khan a lucrat pentru MTV Pakistan ca prezentator, producător și apoi vicepreședinte. Recent, a preluat dezvoltarea Wateen Digital TV. Wiqar Ali Khan locuiește, cu soția lui, Mitra, și fiul, Arman Dean, în Lahore și, ocazional, în Londra.

Domnule Khan, ați crescut în Londra și, din 2006, sunteți imaginea și creierul MTV Pakistan. Ce v-a determinat să părăsiți Europa?

Pentru postul de conducere al unuia dintre cele mai mari branduri muzicale din lume, m-aș fi mutat oriunde. Dar Pakistanul este ca și pământul meu natal. Am avut oportunitatea să-l descopăr într-un mod de-a dreptul minunat, în ciuda pericolului pentru care este recunoscut. Ceea ce mi se pare genial referitor la jobul și reședința mea este că pot să compar lumile. E o mare diferență între societatea de consum occidentală și cultura arabă.

Trebuie să vă justificați stilul de viață european aici?

Nu beau, nu fumez, nu mă droghez. Sunt un familist convins, nu am aventuri. Cât despre felul în care arăt, pakistanezilor le place. Ba chiar mă întrebă de unde-mi iau tricourile alea caraghioase sau cum fac de-mi stă părul în sus. Copiii de pe stradă n-au auzit de gel de păr sau branduri ca Levi's sau Diesel. Dar li se par cool hainele de firmă. Atenția pentru îngrijire și imagine a crescut foarte mult în ultima vreme. Asta e, ca și în multe alte părți, o problemă de accesibilitate, care a apărut aici cu puțin timp în urmă.

Cum a fost trecerea de la BBC-ul londonez la celebritatea pop în proaspătul MTV din Pakistan?

Când am venit în Karachi în 1999 și am văzut postul TV de muzică mi-am propus să mă ocup

de el, cum pot eu mai bine. Întors la Londra, am făcut planuri și mai târziu am lansat ARY și The Muzik – primele programe internaționale de muzică, din Pakistan. După asta, am făcut cunoștință cu Ghanzanfar Ali, de la Indus TV, unul dintre cei mai importanți oameni din industria TV a Pakistanului. Mi-au plăcut programele lui și lui i-au plăcut ale mele. Așadar, m-a angajat să lansez MTV în Karachi.

Care sunt diferențele dintre MTV Pakistan și alte stații MTV?

Scopul este să prezentăm lumii talentul pakistanez, creativitatea și diversitatea muzicală. Tocmai de aceea, cei mai difuzați sunt artiștii naționali, ocazional vedete internaționale. Este foarte interesant că acest concept își are rădăcinile în 1970, când Tom Preston, care a devenit ulterior unul dintre fondatorii MTV USA, a trecut prin Pakistan în drumul lui din Afghanistan. A rămas impresionat de cultura noastră și i-a surâs ideea unui joint venture.

Cum poate atât de americanescul brand MTV să reziste într-o țară care este atacată cu bombe aproape săptămânal?

Toată lumea știe de MTV, inclusiv unde este sediul, dar n-am fost amenințați niciodată. Da, MTV este un brand american, dar datorită conținutului nu suntem o țintă a fundamentalistilor. Din păcate, stațiile cu anumite ideologii politice au fost atacate.

Totuși, mullahii sunt destul de riguroși și interzic multe activități antiislamice, cum ar fi petreceri și evenimente mondene...

...dar sunt de acord dacă sunt plătiți cum trebuie. Mulți mullahi sunt ipocriți. Își lasă bărbile alea mari, dar sunt corupți din cap până în picioare.

Iar la frontiera provinciei de Nord-Vest, talibanii își iau canistrelor, dau foc magazinelor cu CD-uri și iucid pe proprietari.

Poate nu este chiar genul lor de muzică (râde). Aici intervine lipsa educației. Oamenii de la munte au fost învățați carte în școli modeste, de profesori religioși. Asta în cel mai bun caz, pentru că nu există învățământ obligatoriu în Pakistan. Oamenii cred tot ce li se spune, atât timp cât emițătorul mesajului le dă orez și ceai. Cei săraci devin mult mai deschiși la minte când au șansa să călătorească și să învețe despre alte culturi.

Având în vedere că știți foarte bine cultura occidentală, cum interpretați islamismul și cum se aplică el în viața dumneavoastră?

Destul de moderat. Pentru mine, totul trebuie să fie în echilibru. Merg la moschei, la nunți, la petreceri, concerte, mă uit la TV – toate acestea sunt valori tradiționale, culturale, de identitate și educație. Restricțiile nu aduc pacea.

Pakistanezii vor deveni mai toleranți când vor vedea cum pot oamenii să trăiască liniștiți într-un mediu urban modern. Interpretarea islamului din punctul meu de vedere este liberală și deschisă.

Poate și televizorul să aibă rol didactic?

Da, așa cred. Pentru că prezintă stilurile de viață diferite ale tinerilor, iar tinerii sunt agentul schimbării, al acceptării generației viitoare. În Pakistan se receptează aproape 300 de canale, la un loc. Nici producțiile de genul *Sex and the City* nu mai sunt considerate blasfemii. Controlul nu mai este în mâinile guvernului, ci în telecomanda proprie. Floarea culturii pop crește încet, dar sigur.

Ce are Vestul de învățat de la Pakistan?

Există foarte multe concepții greșite, pe care și eu le-am avut. Am scăpat de ele abia când am venit aici și am descoperit țara. Eu am copilărit în Londra, în perioada 1973-1996. Și acolo era teroare, nu de la partea musulmană, ci de la IRA. Personal, am auzit de bombardamentele din Pakistan doar de la știri. Mai mult, acesta este un fenomen destul de recent, care a crescut în ultimii doi ani. Oricum, mulți oameni care vin din toată lumea spun: "Nu e așa rău cum ne așteptam".

Ce puteți, personal, să faceți, ca să schimbați aceste idei preconcepute?

Problemele țării mele m-au preocupat întotdeauna. În cazul ăsta, e chiar o problemă de a prezenta lucrurile așa cum sunt. O misiune izvorâtă din pasiune, fără legătură economică. Când am venit aici și am văzut că mass-media occidentală prezintă o imagine distorsionată a Pakistanului, m-am supărat foarte tare. Acum, sunt mulți oameni care așteaptă de la mine diferite chestii: președintele Musharraf, primul-ministru, oficialii guvernului, decanii universităților, profesorii, studenții – pe toți îi auzi spunând: "Ai imaginea asta modernă, dar nu bei alcool și ești integru. Încearcă să folosești virtuțile astea ca să conturezi lumea modernă."

Mutton Masala (tocană condimentată din carne de miel) pe masă, ne-a vorbit despre influența masivă a primei rețele independente de televiziune, pe care a fondat-o în 2000. "Programele noastre sunt un catalizator al schimbării." Pentru mulți pakistanezi, nu exista nici un factor de influență înainte de 1999. O dată cu televiziunea prin satelit, răspândită în toată țara, a început un proces de deschidere a ochilor. Astăzi, Pakistanul are mai multe stații de televiziune decât de radio, iar cele 300 de astfel de centre sunt singurele căi de acces către o lume diferită de cea tradițională, de provincie. În plus, sunt un suport pentru publicitate, dar mai ales pentru educație. "Oamenii de aici erau obișnuiți să facă ce li se spune, asta este o moștenire a colonizării și regimurilor care au urmat. Nu au fost niciodată învățați să stea pe propriile lor picioare", spune Ali. În timpul președintelui Musharraf, poporul a devenit mai autonom. Suntem la doar 15 ani diferență de India acum. Și venim din urmă cu pași repezi." Guvernul militar al Generalului, dezaprobat de majoritate, a încetinit democrația, dar a instalat infrastructura modernă. Fiecare colibă pescărească, fiecare gospodărie de la țară are propria antenă satelit. Învățăturile Coranului sunt completate de vocile dictatoriale ale altor "puteri" ca CNN, *Baywatch* sau rock'n roll.

COD ROȘU

Influența lui Musharraf a scăzut considerabil. Asasinarea Benazirei Bhutto a adus valuri de simpatie și voturi mafiotului rămas văduv, Asif Ali Zardari. Partidul islamic a beneficiat de continuitatea lui "Busharraf," din Statele Dușmane ale Americii. Oricum ar fi, instabilitatea puterii reprezintă o tradiție în Pakistan. Recent, țara a început iar un proces de schimbare. De opt ani, forțele americane sunt în gardă. Guvernul lui Bush l-a sprijinit pe Musharraf cu mai mult de zece miliarde de dolari. Din banii ăștia, el a securizat granița împotriva teroriștilor, a construit străzi și a contribuit la crearea unui climat economic prietenos. În ciuda tuturor acestor merite, timpul lui a trecut, iar sfârșitul puterii a afectat prosperitatea. Asta luând în calcul și faptul că mulți pakistanezi plecați în toată lumea, poate singurii educați și cu posibilități de a dezvolta zona, s-au întors datorită lui Musharraf. Nici unul dintre ei nu este mulțumit de rezultatul alegerilor din

februarie 2008. "Am bagajele făcute, să plec de aici, cu familie cu tot, dacă situația se înrăutățește," a spus un om de afaceri mai mult neamț decât pakistanez, care conduce o fabrică auto. De teama represaliilor, omul a preferat să rămână în anonim. În marțea imediat următoare, a avut loc cel mai sever atac de la asasinarea Benazirei Bhutto, din decembrie 2007. 26 de civili și ofițeri au fost uciși într-un atac asupra agenției antitero din Lahore. Poliția și armata au proclamat cod roșu în toată țara. Numărul victimelor din Pakistan, de la începutul anului, se ridică la 500. Pe lângă filmulețul cu clădirea FIA din Lahore, distrusă, o nouă imagine circulă în toată lumea, dând frâu liber imaginației. Reportajul este, ca de fiecare dată, monocrom și înfățișează doar o fracțiune din ce se petrece acolo. "Când media internațională a atins subiectul politicii germane, la sfârșitul anilor '70, l-a asociat cu RAF, care era nelipsit din titluri. A fost vorba doar de 20 de radicali, sau tot poporul german e terorist?", se întreabă Ghazanfar Ali. "Mi-aș dori ca și părțile noastre pozitive să li se acorde o șansă". Țările de pe subcontinentul indian fac parte din Lumea a Treia. Totuși, datorită ponderii pe care Pakistanul o are în politica internațională, nicăieri nu e mai aproape de realitate pulsul vieții decât aici. O călătorie în Karachi poate dezvălui infinit mai mult decât a reușit presa occidentală până acum: credința întregului popor și nesiguranța viitorului, absorbite de speranța pentru vremuri mai bune și mai liberale, dorința de bogăție și infrastructură, dorința pentru o cultură proprie revitalizată și vize de călătorii în Vest. Dar, drumul până acolo se anunță lung și dureros.